

Hodnocení diplomové práce

předložené Evangelické teologické fakultě UK dne 10. 2. 2006 (č.j. 1/06):

RNDr. Vojtěch HROUDA, Ph.D.

Kniha Jonáš, kapitola 2: Exegeze, teologie a interpretace starozákonní perikopy,
Nové Město na Moravě 2005, 71 s.

Popis a charakteristika:

Předložená magisterská diplomová práce si klade za cíl pojednat 2. kap. Jonášova proroctví způsobem, který vychází z důkladné exegeze textu, pojednává jeho základní problémy, jak je pojímá současná starozákonní biblistika (část A.; str. 8–38), a pokouší se formulovat zvěstné jádro oddílu (část B.; str. 40–56) s ohledem na aktuální, zcela konkrétně aplikovanou praxi autorova angažovaného křesťanského života (část C.; str. 57–65, resp. 69).

V tomto pojetí a přístupu je práce jak solidně zakotvena v odborné práci exegetické, tak nakročena ke zcela svébytné a originální výpovědi autora o zvěstném pochopení a uchopení „věci“, o níž biblický text vypovídá. Volba tématu navázala na běžné zadání „výkladu a interpretace starozákonního biblického oddílu“ (pravidelně vypisovaný návrh tématu pro diplomovou práci). Způsob zpracování lze označit za standardní – má všechny náležitosti odborné studie daného materiálu – přece ale nese i zcela osobité rysy autorova „studijního zápasu“ (z něhož se vyznává zejména v předmluvě, str. 7) a specifického étosu, jenž jej vede k teologické integraci specifických důrazů zpracovávané látky se základními soteriologickými otázkami, jak se s nimi setkává v konkrétní realitě života (naděje v prostoru umírání v perspektivě zkušenosti hospicové péče; viz Shrnutí, str. 66n).

Postup práce „od textu k teologii“ zřetelně vyjadřuje přehledný obsah (str. 4): solidně zpracovaným základem a východiskem dalších částí je exegeze dané perikopy (část A.; str. 8–38). Na ni navazuje soustavnější teologické vyhodnocení a zasazení nálezu do kontextu (část B.; str. 40–56). Třetí část a celkové shrnutí přináší skromně formulované, nicméně zdařilé aplikační dotažení základních tematických aspektů, jež autor z textu a z práce s ním vytěžil (část C.; str. 57–69).

Jakkoli si autor v úvodu naříká na nesnadný přístup do teologické knihovny, obsahuje seznam užité solidní výběr relevantních titulů. Vzhledem k tomu, že jádrem studie je vlastní rozbor textu a sledování jeho motivů ve vytčené tematické perspektivě, nebylo úkolem práce zahrnout dosavadní bádání o textu Jon 2 exhaustivně.

Ze zvoleného přístupu a uplatněné metody vyplývá také užití aparátu patových poznámek. V exegetické části jsou hojnější, uvádějí dílčí argumentaci, odkazy na další materiál a speciální studie. V části teologicko-reflexivní jsou užívány nápadně méně, naznačují jen další aspekty vlastních úvah či navazující souvislosti; do rozhovoru s jinými názory či autoritami autor téměř nevstupuje.

Hodnocení:

V exegetické části postupuje autor velmi pečlivě a solidně, prokazuje dobrou znalost zejména synchronních vykladačských postupů, pojednává však i všechny důležité otázky diachronního bádání o zvoleném textu (dějiny tradice a dějiny redakce oddílu v rámci knihy Jonáš).

Část A. „Exegeze perikopy“ (str. 8nn) nabízí velmi detailní a pečlivý rozbor textu. Velmi podrobná a zdařilá je pasáž analyzující sémantiku (významové třídy; str. 15 nn); v přehledném tabulkovém rozčlenění i podrobném výkladu po jednotlivých terminologických skupinách autor nejen vyjasňuje dílčí motivy, jež utvářejí sdělení textu, ale vytváří si základnu pro následující kapitoly své práce, kde rozvíjí reflexi jednotlivých aspektů výpovědi textu a jeho zvěsti.

Na řadě míst byl autor povahou zpracovávaného materiálu nucen pracovat s velmi hypotetickými konstrukcemi, nejistými stanovisky a závěry autorit v oboru. Tuto otevřenost a nejednoznačnost přiměřeně tlumočí a své závěry pak vyvozuje s vyváženou opatrností. Právě na těchto místech se ukazuje zralost úsudku a dobrá orientace autora v nesnadném materiálu.

Na řadě míst své práce autor prokazuje, že není jen kompilátorem zpracované literatury, nýbrž samostatně promýšlí argumenty druhých, kriticky je posuzuje a dokáže formulovat vlastní závěry. Jistá plachost a opatrnost, jež jeho styl v těchto pasážích charakterizuje, nepůsobí nepatříčně, nýbrž jako sympatický projev sebekritického, pokorného přístupu. Autor si nehraje na to, že by snad snědl všechnu moudrost světa, nýbrž dovede dát najevo upřímný úžas nad objeveným významem či otevírajícími se souvislostmi, u nichž rozpoznává, že vedou dále, než může v danou chvíli sledovat.

S výše uvedeným rysem souvisí další stránka zpracování – literární styl. Jakkoli se autor dovede vyjadřovat úsporně a přesně, ovládá odbornou terminologii a logické postupy argumentace, místy – zejména v „reflektivních“ pasážích části B a C – přechází ze stylu odborné studie do polohy esejistické. Uprostřed své rozpravy neváhá občas oslovit čtenáře či nad silnou věcnou tezí, jež mu jde od srdce, doxologicky prokřiknout (např. str. 38, posl. odstavec: „...*Sola gratia!*“ či formulace obou typů aplikačních tezí na str. 39). Tento rys nehodnotím negativně; svým způsobem dodává práci čtivosti a bezprostřednosti; vtahuje čtenáře do dramatiky rozpravy a zápasu o vlastní, osobně ručené pojednání tématu – u teologické práce tedy spíše plus.

Jazyková stránka a celková úroveň vyjadřování je v celé práci velmi dobrá.

k některým jednotlivostem:

Na str. 21 se autor v rámci exegetického rozboru textu stručně vyjadřuje k otázce žánru. Na základě rozboru danosti text označuje druh (žánr) textu za *děkovný žalm*. Neřeší však nápadně napětí tohoto žánru s bezprostředním narativním zařazením – v konkrétní situaci, dané příběhem, nelze /ještě/ čekat díkůvzdání, nýbrž nářek, žalozpěv či prosbu o záchranu.

Formální náležitosti:

Práce je vyhotovena podle standardních zásad diplomových prací. Formální úprava má veškeré náležitosti. Ediční zpracování je velmi pečlivé. Autor suverénně využívá možnosti počítačové edice textu (patové poznámky, přehledné tabulky, grafická úprava, hebrejské a řecké texty v příslušných fontech). Při vší pracnosti je textově komplikovaný rukopis vypraven téměř bezchybně; práce má výtečně provedeny textové korektury a celkově působí dojmem velmi pečlivě, čistě, až i elegantně provedeného díla (viz zejména graficky náročné, vícejazyčné přehledy v úvodní části exegetické části).

k některým jednotlivostem:

V textu není sjednocen způsob odkazování či dokladů citátů; většinou autor užívá patové poznámky, ojediněle se však vyskytují odkazy a doklady přímo v textu (v závorkách) – např. str. 50, citát z Novotného, str. 63 odkaz na Novotného, citát z Halíka atd. Jedná se nejspíše o pozůstatek „literárních dějin“, resp. redakční nesoustavnosti zpracování předloženého textu.

Na straně 21 je dvakrát uveden C. Westermann jako Wastermann, navíc je drobná nepřesnost v odkazu na anglickou mutaci jeho knihy z roku 1965 jako na „původní práci“; původní práci je německý titul *Das Loben Gottes in den Psalmen* z roku 1954. Podobných „téměř zanedbatelných“ detailů, jež by mohly být přivedeny k naprosté dokonalosti, se v práci vyskytuje řada; jsou však vesměs nepodstatné.

Závěr:

Práce jako celek je zřejmým dokladem skutečnosti, že autor zná nástroje a postupy biblické exegeze a umí je samostatně uplatnit. Dokáže porozumět starověkým náboženským textům v originálním jazyce a interpretovat je v perspektivě sledované problematiky. V přiměřené míře dokáže zpracovat dosavadní bádání o daném tématu, excerpovat cizojazyčnou odbornou literaturu a kriticky si vyhodnotit shromážděný materiál. Sledované téma přitom dokáže zasadit do kontextu živé reflexe základních teologických otázek (soteriologie před otázkou po naději tváří v tvář umírání a smrti) a prokazuje schopnost formulovat vlastní vyvážené závěry. Zvláštního ocenění zasluhuje skutečnost, že práce není jen sice poučeným, ale distancovaným až netečným pojednáním látky, nýbrž nese stopy osobního zápasu s tématem a se základními teologickými motivy, jichž se věcně týká.

Předložená práce bezesporu splňuje kritéria kladená na magisterskou diplomovou práci a proto ji doporučuji k obhajobě. V hodnocení navrhuji vycházet od klasifikačního stupně **velmi dobře (B)**.

V Praze, dne 11. června 2006

